

Tweemaandelijks blad voor leden
van de afdelingen Groningen en
Assen en omstreken
Jaargang 46-4, maart 2016

*Jacob Philip van Praag (1911-1981)
was dit jaar 70 jaar geleden oprichter
en voorzitter van het Humanistisch
Verbond. Het HV is veel verschuldigd
aan zijn gedachtegoed en daadkracht.*

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Humanistisch Verbond 70 jaar

Mensenrechten en grenzen

Jonge humanisten

Wat beweegt humanisten en
vrijmetselaren?

Eten met Humanitas

Reünie HV Groningen

Algemene Ledenvergadering en
jaarcijfers

Algemene Ledenvergadering Groningen

DE HUGRONIEK

Ledenblad van de afdelingen Groningen en Assen e.o. van het Humanistisch Verbond.

Redactie:

Dick Prak en René Hoogschagen

Versijnt 5x per jaar in de oneven maanden, met uitzondering van juli. In de tussenliggende maanden wordt een online nieuwsbrief verzonden aan leden van wie het e-mailadres bij ons bekend is.

Redactieadres:

R.Schumanstraat 52
9728 SL Groningen
050-5272946 / dhprak@me.com

Sluitingsdatum voor de kopij:

Uiterlijk een week voor de maand van verschijnen

Zaalhuur Humanistisch Centrum

Gerrit Botke
botke@planet.nl / 06-21800348

Donaties

Penningmeester HV afd. Groningen
Rekening: NL56 INGB 0000 8446 58
Stichting Huisvesting HV Groningen
Rekening: NLI0 INGB 0004 1988 73

Landelijke ledenadministratie

Humanistisch Verbond,
Postbus 75490, 1070 AL Amsterdam
020-5219000 (voor adreswijzigingen)

Bestuur afdeling Groningen

Voorzitter: Gerard te Meerman
g.j.te.meerman@gmail.com
050-5256544

Secretaris:

Dick Prak
R.Schumanstraat 52, 9728 SL Groningen
dhprak@me.com / 050-5272946
Penningmeester: Hans Otermann
penningm.hvgron@gmail.com

Postadres bestuur Groningen

Humanistisch Centrum,
W.A.Scholtenstraat 2
9712 KW Groningen.

Bestuur afdeling Assen e.o.

Voorzitter: Elzelen van Duijn
0593 543340 / 06-27236889
e.vanduijn@expressief.com
Secretaris: Fieneke Stronkhorst
0592 342720 / 06 21363223
secr.hvassen@gmail.com
Penningmeester: Johan Meijer
0592 408063
hvassen@kpnmail.nl
Bezoek ouderen: Ton Koster
0592 314450
reiger:tk@ziggo.nl
Communicatiebeleid: Coos Salomé
0592 345613 / j.a.salome@home.nl

Postadres Bestuur Assen:

Pottenbakkerstraat 49, 9403 VX Assen

Jong HV: Gijs Boerhout

gijsboerhout@gmail.com

In dit nummer

- Humanistisch Verbond 70 jaar – 4
- Mensenrechten en grenzen – 5
- Portret van een jonge humanist – 8
- Oneindig kort verhaal – 9
- Twee moederboeken – 11
- Wat zoeken vrijmetselaren? – 13
- Humanisme, zingeving en samenleving -16
- Eten met Humanitas – 19
- Reünie HV Groningen – 20
- Algemene Ledenvergadering – 21
- Jaarcijfers – 22
- Gespreksgroep Heggpraak – 29
- Bibliotheek – 29

E-mailadressen gevraagd

Vergeet u niet uw emailadres door te geven als u dat nog niet hebt gedaan?

De e-mailnieuwsbrief HV-Berichten bevat actuele informatie. Wij sturen die aan alle lezers van wie het e-mailadres bij ons bekend is. Mocht u HV-Berichten nog niet ontvangen, dan verzoeken wij u uw e-mailadres aan de redactie door te geven, zodat ook u op de hoogte kunt blijven: dhprak@me.com

Als u aan digitale ontvangst van de Hugroniek op prijs stelt, dan kunt u volstaan met een mailtje met in de onderwerpregel: HG digitaal. Met ingang van het volgende nummer krijgt u de Hugroniek dan alleen per e-mail.

Gezocht: redacteur!

De Hugroniek is nu bezig met zijn 46e jaargang. Een respectabele leeftijd. Het blad is een gezamenlijke onderneming van Groningen en Assen e.o. Al die jaren is het blad gerund door enthousiaste vrijwilligers. Dit jaar is de redactie gevoerd door Dick Prak en René Hoogschagen. Dick voelt zich om persoonlijke redenen genoodzaakt aan het eind van de lopen jaargang de redactie neer te leggen. De Hugroniek kan niet van één persoon afhankelijk zijn. Daarom zoeken de beide besturen een vrijwilliger, die de redactie wil komen versterken. Ervaring zou mooi zijn, maar enthousiasme is het belangrijkste.

Plezier hebben in goed (leren) schrijven
Plezier hebben in samenwerken
Neus voor zaken die humanisten aangaan
Liefst uit de regio Assen, geen must
Man of vrouw maakt niet uit, leeftijd ook niet

De hoeveelheid werk is te overzien. De Hugroniek verschijnt vijf maal per jaar. In de tussentijd zo nu en dan wat overleg, in de aanloop naar de deadline kan het even druk zijn.

Lijkt het u interessant en zinvol een bijdrage leveren aan het laten horen van het humanistische geluid? Aarzel niet en bel of mail. U zou onze lezers daarmee een grote dienst bewijzen.

Het HV 70 jaar: Een huis voor buitenkerkelijken

Bert Gasenbeek

Op zondag 17 februari 1946 was er uit het gehele land grote belangstelling voor de oprichtingsvergadering van het Humanistisch Verbond (HV). Niet alleen uit het gehele land, maar ook uit alle lagen van de Nederlandse bevolking was men gekomen. 'Dit betekent dat het humanisme in deze tijd niet enkel een zaak is van personen van studie en wijsgerige ervaring. Het humanisme is de grondslag van veler leven, een waarheid die niet enkel langs intellectuele weg te verwerven is. Het is de waarheid van ons leven.'

Met deze optimistische woorden deed het kersverse verenigingsblad *Mens en Wereld* verslag van de oprichtingsvergadering, die plaats vond op Keizersgracht 604 te Amsterdam. Het moet er levendig aan toe zijn gegaan met een strijkkwartet, de nodige toespraken en een voordracht uit de apologie van Socrates. Jaap van Praag (1911-1981),

jarenlang voorzitter van het Humanistisch Verbond, sloot zijn rede *De noodzaak van een humanistisch verbond* af met de woorden:

'We zouden op dit historisch moment tekortschieten, indien we hiervoor de verantwoordelijkheid niet aanvaarden'. Hij doelde hiermee op de noodzaak van het geestelijk weerbaar maken van mensen na de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog. In de pers kon men toen over de oprichting lezen: 'Het Humanistisch Verbond, dat te dezer dagen is opgericht in Amsterdam, stelt zich ten aanzien van het buitenkerkelijk deel van het Nederlandse volk ten doel de verdieping van het geestelijk leven en de medewerking aan den geestelijken wederopbouw van het land.'

[4]

Op Keizersgracht 60, waar de voormalige verzetskrant *Vrij Nederland* huisde,

gonsde het in de eerste naoorlogse jaren van de politieke, sociale en culturele activiteiten. Op 9 februari 1946 werd hier bijvoorbeeld de oprichtingsvergadering van de PvdA gehouden. Het pand uit 1670 heeft een rijke geschiedenis. Voordat de vader van Anne Frank rond 1923 op dit adres ging wonen als venoot van de firma M. Frank & Zonen, zat er bijvoorbeeld de motorenfabriek van de firma Lewenstein in.

En speling van het lot: tijdens de bezetting werd het in 1943 gerestaureerd om onderdak te bieden aan de Duitse nationaal-socialistische jeugdherbergcentrale. Direct na de oorlog trok Vrij Nederland in het pand. Jaap van Praag, initiatiefnemer en één van de oprichters van het Humanistisch Verbond, was redacteur bij Vrij Nederland; niet toevallig waarschijnlijk dat juist hier het Humanistisch Verbond werd opgericht.

Mensenrechten en grenzen

Lezing door Caroline Suransky

Caroline Suransky is Universitair Doцент Humanistiek in een interculturele en mondialiserende samenleving aan de Universiteit voor Humanistiek en bestuurslid van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond.

De discussie over grenzen is zeer actueel geworden door de grote stromen vluchtelingen in Europa, maar ook elders in de wereld. Het uitgangspunt van Suransky is dat nationale grenzen steeds minder samenvallen met een gedeelde identiteit. 'Hier' en 'daar' zijn op vele manieren met elkaar verbonden en lokale gemeenschappen worden (cultureel) diverser. De vraag is hoe mensen vorm geven aan hun betrokkenheid wanneer zij geconfronteerd worden met denkbeelden en gedrag waarin zij zich niet herkennen, of dat zij afwijzen.

[5]

In het kader van de Maand van de Filosofie organiseert het Humanistisch Verbond Assen op donderdag 7 april een bijeenkomst waarin Caroline Suransky zal spreken over Mensenrechten en grenzen. Zij zal dit thema vanuit de filosofie belichten.

Locatie: De Drentse Zaak, Beilerstraat 24, Assen. 19:45-22:00 uur. Kosten: geen, parkeergelegenheid aanwezig. Om een idee te krijgen hoeveel mensen wij kunnen verwachten, stellen we aanmelding zeer op prijs.

Jonge humanisten praten over gevoelens

Ivo Hengst

Op 19 februari kwam een negental jonge humanisten bijeen in het Humanistisch Centrum om met elkaar over gevoelens te praten. Niet dat we dat tijdens andere bijeenkomsten nooit doen, maar zo expliciet en open spreken over wat ons raakt deden we niet eerder. Het had wel wat weg van een groepstherapeutische sessie, al bleef een psychologische catharsis uit.

Deelnemers konden zelf iets inbrengen als aanjager voor gesprek. Er waren filosofische bijdragen over gevoelens, van stoïcijns filosoof Seneca en van Alan Watts. Maar er werd ook rechtstreeks vanuit het gevoel gesproken, bijvoorbeeld naar aanleiding van muziek met christelijke teksten van Willem Vermandere (gezongen door Herman van Veen) en Tom Waits die je ook als seculier mens kunnen raken. Voorts hadden we een mooi en open gesprek over het uiten van gevoelens en hoe het langere tijd onderdrukken van emoties kan leiden tot een verminderd contact met je gevoel.

Zelf heb ik de gevoelens op papier gezet die het vaderschap bij mij oproepen sinds Maaïke en ik op 27 december verblijd werden met de geboorte van Aron. Onderstaande tekst heb ik tijdens de bijeenkomst voorgedragen waarna ik het liedje Vaders speelde en zong.

Mijn collega voorspelde het al. Hij had nooit veel met baby's, maar toen zijn zoontje werd geboren, bleken alle clichés waar. Zijn zoon was de mooiste en liefste en hij voelde meteen een onmetelijke band met hem.

Zo ging het ook bij mij. Nadat ik in het afgelopen decennium - dankzij neefjes en nichtje en vrijwilligerservaringen tijdens kindervakantiekampen - ontdekte dat kinderen vanaf zekere leeftijd eigenlijk best leuk zijn, bleven baby's voor mij nog tamelijk oninteressante fenomenen. Een baby is toch vooral een kwestie van veel vragen en weinig teruggeven, dacht ik. Tijdens de zwangerschap veranderde mijn opvatting. Zo begon mijn jongste neefje mij te ontroeren, veel meer dan zijn broers en nichtje dat deden toen zij nog baby waren. En natuurlijk zorgde onze eigen ongeboren vrucht ervoor, druk bewegend in de baarmoeder reagerend op mijn hand, dat ik mij open ging stellen voor de allerjongsten. Een en ander zal samenhangen met de hormonale veranderingen die ook een vader treffen tijdens de zwangerschap. Mooi geregeld door de natuur.

Indrukwekkend is ook de bevalling, helemaal als deze zwaar is en niet geheel naar verwachting verloopt. De angstige momenten als het kindje tevoorschijn komt, met moeite uit de baarmoeder gesneden. Zo rustig, stil en onbewogen.

[6]

De ogenschijnlijke vertraging in de tijd: hoe een paar seconden dan lang kunnen duren. In die luttele seconden leek echter niemand anders in die operatiekamer zich ook maar enige zorgen te maken en daarna volgde dat eerste, bevrijdende huiltje. Toen hij even later door de kinderarts gezond verklaard werd, kon de blijdschap en het grote bewonderen beginnen.

De kleine vingertjes, waarmee hij je vinger omklemt als je die in het handpompje legt. De lieve, kreunende geluidjes. Het eerste lachje. Het fronsje soms tijdens het slapen. Het volle stemgeluid dat dankzij krampjes tot volle uiting komt en mij soms even radeloos maakt. Het troosten door mijn vriendin dat door haar uitgevoerd, als geboren moeder, wél altijd effectief lijkt te zijn. Nu, na een aantal weken, de eerste mijlpaaltjes: traantjes bij het huilen, het vastklemmen van dingen, het liefst moeders haar. En het volgen met de ogen; nauwlettend houdt hij mijn gang van woonkamer naar keuken in de ga-

ten. Nooit eerder was het zo leuk om in de gaten gehouden te worden.

Al die eerste keren. Zoals de eerste middag alleen met papa. Moeders heeft nog maar net de deur achter zich dichtgetrokken en de kleine begint al te huilen. De voeding is nog maar kort geleden dus honger zou geen verklaring moeten zijn. Toe aan verschoning misschien? Helaas: geen verandering. Ook wiegen, troosten, rondlopen helpt niet. Dan toch maar alvast het flesje gekolfde melk opwarmen. En dat blijkt dan toch de oplossing te zijn. Bijzonder moment: voor het eerst een flesje geven. Zo intens als hij oogcontact maakt tijdens het drinken. Daarna het langzaam dichtvallen van de oogjes, het slapen op mijn arm, het weer wakker worden en protesteren als hij in de wieg gelegd wordt en uiteindelijk toch de overgave.

Zo wisselen momenten van milde wanhoop en diepe ontroering zich af. In gedachten roep ik vaak het liedje Vaders van Herman van Veen op (geschreven door Willem Vermandere) dat mijn gevoelens goed vertaalt.

*Het heeft alweer een snottebel
en zijn pampier is kletsnat
Heeft het dorst of heeft het honger,
is het moe, hoe weet je dat?*

*Vader moet nog zoveel leren
Zet dat kind maar op je schoot
Wieg het zachtjes in je armen
Voor je het weet is het kindje groot*

Oneindig kort verhaal

Hans Reddingius

Waar gaat dit gedicht over? De dichter begint met 'deze weg' en het verhaal daarvan. 'Weg' is natuurlijk een metafoor. Je bent op de een of andere manier bezig met leven, je beweegt je lichamelijk of geestelijk, in ieder geval ben je elke seconde ouder dan je zo-even was, de tijd gaat voort, het verleden schuift achter je verder weg, de toekomst komt steeds op je af. Je bent dus, om zo te zeggen, onderweg. En wat daarover te zeggen valt, het verhaal daarover, kan kort zijn, zegt de dichter. En even daarop zegt hij dat je het verhaal ook wel lang kunt maken, je kunt er eindeloos over praten en denken en filosoferen en speculeren maar – ja maar wat? Regel wit ... Al die manieren om een verhaal te maken leveren niet op wat er eigenlijk aan de hand is: je ging ooit op weg, ergens vandaan en je kwam ergens aan, nou én? Weer een regel wit ... Laat ons (inderdaad, mooier dan 'laten we' dat helaas gebruikelijk is geworden) eens iets onmogelijks proberen, namelijk praten over dingen waarover we nou juist niet konden en niet kunnen praten. Ergens was misschien waar we thuishoorden, een huis, en dat hebben we verlaten en nou willen we er weer heen terug maar terwijl we teruggaan groeit de weg dicht, door

gras. Gras dat overal altijd maar groeit en als je niet oppast vind je niets meer onder terug. En nou hebben we toch weer een aantal woorden gebruikt, een verhaal verteld, maar het is weer niet gelukt. Het voortgaan van de tijd is niet te stoppen, en we slagen er zo niet in om dat tegen te houden om te beseffen wat er nu is. Er is een ander verhaal, het echte verhaal, en dat is oneindig veel korter. Wat is oneindig veel korter? Dat is zo kort dat het geen lengte meer heeft, dus als het ware niets is.

Poëzie is vaak een poging om iets onzegbaars toch te verwoorden. En over die poging, en het mislukken ervan, kan men weer een gedicht maken. Dat heeft Rutger Kopland hier, en in nog meer gedichten, gedaan. En wat heb je daar nou aan? Als het goed is en je hebt het aandachtig gelezen voelde je misschien even hoe het bestaan, het leven, een groot mysterie is en o jee, dit laatste is alweer een afschuwelijk cliché. Ik voor mij krijg in het algemeen de kriebels als men gaat zeveren over oneindige mysteries en dergelijke. En toch, en toch is er iets, of zijn er dingen, die je niet onder woorden kan brengen, en zijn er gelukkig dichters die je helpen dat niet zozeer te bedenken als wel te beseffen.

Het verhaal over deze weg kan kort zijn.

*We kunnen de weg wel lang maken, wel blijven
praten tegen elkaar en tegen de tijd, maar*

*geen enkel verhaal is dat ene, waarin we
ergens vandaan gingen en ergens aankwamen.*

*Laat ons eens praten over de dingen waarover
we dat niet konden en nooit zullen kunnen:*

*we hebben het huis verlaten, en keren terug,
maar onderweg groeit het gras de weg dicht.*

*En ook zo is het niet, ook dit verhaal doodt
de tijd niet, er is een ander verhaal,*

maar dat is oneindig veel korter.

[10]

*Bron: Rutger Kopland, Verzamelde Gedichten.
G.A. van Oorschot, Amsterdam 2013, pag. 325.*

Twee moederboeken, verslag van de leesgroep

Donald Elsas

De afgelopen twee keer die onze leesgroep bijeen was, bespraken we twee 'moederboeken'. Op 20 januari hadden we het over *Ik kom terug* van Adriaan Van Dis, voor 2 maart hadden we *Magdalena* van Maarten 't Hart gelezen. Niet alleen de schrijvers zijn zeer verschillend, ook hun moeders verschillen sterk van elkaar:

[1] De moeder van Van Dis, nou ja, de vrouw die hij beschrijft, heeft een zeer bewogen leven achter de rug. Nu, aan het eind van dat lange leven, wil zij dood, maar wil zij ook haar verhaal kwijt. Getraumatiseerd door de oorlog sloeg zijn vader Adriaan en keek zijn moeder weg. Veel van wat er gebeurde, moet opgehelderd worden. Zoon en moeder komen in gesprek. Iets wat jaren is vermeden, of wat niet mogelijk was. Boven de vertelling hangt de vraag, of doorvragen op zijn plaats is. Langzaam worden deeltjes van een puzzel aaneengelegd. De ervaringen van deze vrouw maken haar harde kanten als moeder invoelbaar. Van Dis waarschuwt de lezer; dat hij geen nauwkeurig verslag wil doen. Maar in dit bewust literair vormgegeven boek weet hij langs de weg van het ge-

sprek tussen de weinig toegankelijke en nauwelijks gevoeld tonende moeder en de met frustratie en rancune overladen, maar toch liefhebbende zoon, de verhouding tussen beiden op een voor de lezer indringende wijze te verwoorden. De ervaringen die de vrouw stempelden laten zich niet in een stukje van deze omvang beschrijven.

't Hart schreef een boek, dat je deels als vervolg op sommige van zijn andere boeken kunt lezen. Hij verwijst daar ook naar, voor wie verdere informatie wil over het vroegere gezinsleven bij zijn ouders thuis. Maar zijn moeder had hij min of meer uit beeld gehouden. Pas na haar dood wilde hij open over haar schrijven.

Het verwachte beeld blijkt te kloppen. Magdalena was een rotsvast gelovende, gereformeerde vrouw. Geen van de tegenwerpingen die Maarten naar voren bracht, bracht haar geloof aan het wankelen. Zijn moeder probeert tegen te houden dat Maarten verder gaat leren. Vreest dat hij zijn geloof zal verliezen. Haar eigen begaafdheid zette zij om in een bijzondere, praktische vaardigheid. In het boek toont Maarten een grote liefde voor zijn moeder. Het verrassende element in het boek is de diepe achterdocht van de moeder. Voortdurend verdenkt zij haar man van actieve betrokkenheid bij 'mokkels'. Een achterdocht die op geen enkele wijze gevoed wordt door het feitelijke gedrag van de vader. Al op jonge leeftijd stuurt zij haar zoons mee met hun vader

om te voorkomen dat hij met die mokkels bezig gaat. 't Hart lijkt er niet op uit geweest te zijn om een literair boek te schrijven, maar om een nauwkeurige beschrijving te geven van het leven van zijn moeder, van wie zijn moeder was.

We vonden het leuk om deze niet op elkaar lijkende boeken naast elkaar te lezen. Daarnaast blijkt dan, dat je onderling nogal verschillend naar de boeken kijkt. Het ons bewust worden van die verschillen ervoeren we als een prettige kant aan ons gesprek.

Schrijft Van Dis op een bewust geconstrueerde manier over zijn gecompliceerde, interessante moeder; 't Hart schrijft recht toe recht aan over een moeder die we gemakkelijker denken te begrijpen. We waren het erover eens, dat 't Hart veel van zijn moeder hield. Over de vraag of hetzelfde van Van Dis gesteld kan worden, verschilden we met elkaar van mening. Door de totaal verschillende levens van de twee moeders geeft het boek van Van Dis meer beschrijvingen van of verwijzingen naar gebeurtenissen uit onze recente geschiedenis, terwijl het verhaal van 't Hart een goed beschreven tijdbeeld weer geeft. Beide boeken zijn zeker niet humorloos geschreven, maar het gevoel voor humor bij beide schrijvers

lijkt niet op elkaar. Ook werd als verschil genoemd, dat Van Dis weinig compassie toont met zijn moeder, terwijl 't Hart dus blijik geeft van zijn grote liefde voor zijn moeder.

Natuurlijk is dit niet alleen van de boeken, maar ook van ons gesprek een summiere weergave. Wij beleven veel plezier aan het samen bespreken van boeken die we gelezen hebben. Je leert elkaar op den duur steeds beter kennen, waardoor ook het praten over boeken steeds leuker wordt.

Onze groep is wat klein geworden. We zouden het fijn vinden, als er nieuwe, geïnteresseerde lezers bij zouden komen. Mocht u denken: misschien ..., aarzel dan niet. We komen wisselend bij de leden van de groep thuis bij elkaar: Op dinsdagmiddag 5 april gaan we praten over *De stamhouder* van Alexander Münninghoff. We gaan dan ook overleggen over welke boeken we verder gaan lezen. Daarna willen we samenkomen op dinsdagmiddag 10 mei. Voor die dag hebben we nog geen boek afgesproken.

Mocht u interesse hebben, voor inlichtingen of aanmelding kunt u terecht bij Marijke Drees: 06-30103596, email: marijke.drees@kpnplanet.nl

Wat beweegt humanisten en vrijmetselaren?

De gezamenlijke avond van humanisten en vrijmetselaren op 24 februari in Groningen werd ingeleid Gerard te Meerman, voorzitter van HV Groningen

en Otto Kloosterman, gedeputeerd meester (vice-voorzitter) van Loge De Bouwketen. Hieronder de tekst van hun beider verhaal.

Wat zoeken wij?

Otto Kloosterman

Waarde broeders, beste gasten, partners en natuurlijk niet in de laatste plaats onze buren, leden van het humanistisch verbond.

Ik zal proberen u iets vertellen over de vrijmetselarij. Dat is moeilijk want de vrijmetselarij kent 6000 gezichten – gezichten van ongeveer 6000 vrijmetselaren in Nederland. Deze zijn verenigd in ongeveer 140 Loges, die ieder afzonderlijk een geheel eigen sfeer en karakter hebben. Een nieuwe broeder geeft vaak aan, op de avond van zijn intrede, dat het hier voelt als een warm bad. En als wij bij een andere loge op bezoek gaan, dan voelen we ons thuis, is het goed – een warm bad. Dan merk je dat we iets gemeen hebben. Wat is dat wat we gemeen hebben.

[13]

Wat willen wij als vrijmetselaren?

We hebben gemeen dat we allemaal zoeken. Zoeken naar het mysterie van, in ons leven, naar de belangrijke dingen in ons leven. Naar onze waarheid: waartoe, waarom zijn we hier en is er iets tussen hemel en aarde? We willen

een beter mens worden, niet beter dan de buurman, maar beter dan gisteren en misschien morgen beter dan vandaag. We streven, ieder voor zich, naar een betere samenleving. We zoeken naar al wat ons verbindt en trachten te vermijden wat ons scheidt. Als variant op een humanistische slogan: we laten het niet alléén aan de goden over; want op u, op mij, op onszelf komt het aan. Ken uzelve. En we doen dat ieder op onze eigen wijze.

Hoe werken we op onze wekelijkse bijeenkomsten? Ongeveer 10 maal per jaar hebben we rituele bijeenkomsten in onze werkplaats, waarin we, stemmig gekleed, een ritueel opvoeren. We noemen deze bijeenkomsten Open loges.

De andere avonden noemen we comparities. Dat is een wat plechtige term voor bijeenkomst. Naast het bespreken van huishoudelijke zaken is daar ruimte voor broeders die een betekenisvolle beleving is overkomen en die met ons willen delen. Een van de broeders geeft steeds een instructie, een overdenking over onze ritualen en symbolen. Het klapstuk van de avond is het bouwstuk: een voordracht van één van de Broeders over een levensbeschouwelijk of een maatschappelijk onderwerp.

Daarover wisselen we na afloop met elkaar van gedachten. Frontale discussies vermijden we maar we bespreken het bouwstuk met respect voor de bouwer en elkaar; niet om je eigen gelijk te halen maar om te zoeken naar de betekenis voor jou. De redenaar van de loge sluit af met een maçonnieke duiding: Wat betekent het besprokene voor ons als vrijmetselaar?

We sluiten de avond af in de 'Zevende graad', een gezellig samenzijn met een drankje en een hapje. Dit alles gebeurt in een sfeer van vertrouwen. Alle wat hier besproken wordt blijft binnen 'de getande rand'. Dat is de plechtige afspraak tussen vrijmetselaars dat niets van wat binnen de loge wordt besproken naar buiten komt. Daardoor kan eenieder kan zich kwetsbaar opstellen.

Het zal u al wel duidelijk zijn: De vrijmetselarij is een vereniging waarvan de leden streven naar geestelijke verdieping, verheffing, zo u wilt. 'Maar', zult u zeggen, 'dat doen vele andere clubs ook'. Ook het humanistisch verbond verdenk ik hiervan. Wij gebruiken echter een bijzondere methode, namelijk onze rituelen en symbolen.

Onze rituelen zijn zinnebeeldige vertolkingen van wat in de vrijmetselarij essentieel is. Zo worden we op weg geholpen op onze zoektocht naar ons zelf, onze ruwe steen en naar onze medemens en naar al wat daarboven uit gaat. Een zoektocht vol struikelblokken, weerstanden. Onze symbolen vinden we in onze lichtsymboliek en de bouwsymboliek.

In vele geestelijke stromingen zie je de tegenstelling tussen Licht en duisternis. Wij zoeken naar dat licht. Maar de vraag is: Wat is dat en wat betekent dat? Waarheid? Kennis? Verdreven onwetendheid?

We zien van deze lichtsymboliek iets terug in de kaars hier op de tafel, die getuigt van het licht dat we zoeken. De duisternis, die we van buiten hebben meegenomen, krijgt hier geen vat op.

Ook in onze werkplaats zien we iets van de lichtsymboliek in de zwart-witte mozaïeken vloer. Licht en duister; stof-felijkheid en de geestelijke verlichting, Weten - onwetendheid, goed - kwaad, enzovoort.

Bij onze schutspatronen die bij de overdenking van onze arbeid in een open loge een belangrijke rol spelen, komt de lichtsymboliek ook naar voren: Johannes de Doper, die getuigde van het licht dat komen zal, en Johannes de Evangelist, die getuigde van het licht dat gekomen is.

Onze bouwsymboliek is ontleend aan de middeleeuwse gilden. Hij komt naar voren in de wijze waarin we werken in de graden van leerling, gezel en meester.

De vrijmetselaar beschouwt het leven en de samenleving als een te voltooien bouwwerk. Zijn taak is het bewerken van de ruwe steen, die hijzelf is, tot een kubieke steen, opdat deze past in het bouwwerk van levende stenen: de samenleving, die wij onze tempel van Salomo noemen

of zoals ze in Duitsland spreken de Tempel der Humanität. We bouwen dus aan een zinnebeeldige tempel en het is aan een ieder te zoeken naar de betekenis van deze bouw en van deze tempel. We bedienen ons van symbolische werktuigen zoals hamer en beitel (het bewerken van de ruwe steen), de passer (als maatgever, scheppen, afpassen), de winkelhaak: waarmee we de zuivere relatie bepalen met de natuur (de scheppende kracht) en onze medemens.

We hanteren onze Symbolen, onze taal zonder woorden, die onze kennis, onze gevoelens, onze wil, ons streven, onze handelingen en gebeurtenissen die we ervaren uitdrukken. Zonder woorden, weten dat je zoekende bent naar een rechte verhouding tot de medemens en al wat ons bezielt. Met behulp van deze symbolen maakt onze rede, ons analyserend, logisch denken plaats voor een woordeloos weten en inzicht dat geleidelijk doordringt in ons bewustzijn.

Waar woorden conflicten kunnen veroorzaken, scheppen symbolen een band, eenheid tussen mensen die totaal verschillen in achtergrond, opvattingen en karakters. Een taal die we verstaan overal waar we gaan.

[15]

Hoe ervaar ik de vrijmetselarij in onze Loge? De Broederschap is voor mij verbondenheid, met respect voor de opvattingen waar ieder van ons aan werkt, de mening die je vormen, de ontwikkeling je doormaakt.

De loge inspireert me en daagt me uit bij het zoeken naar zingeving van mijn

leven. Vroeger, voor ik vrijmetselaar was, gaf ik op de vraag 'wat is voor jou de zin van het leven', als antwoord: de zin van het leven is die welke je zelf er aan geeft. Dat was helemaal nog niet zo gek, wel wat kort. Je sprak er nauwelijks met anderen over en je had niet het gevoel verder te komen op een levenspad. Je had nauwelijks het besef van zo'n levenspad. Nu spreek je daar met je broeders over en ben je je bewust geworden van het pad dat je bewandelt en zie je vergelijkbare gangen, ontwikkelingen bij je broeders. Dat geeft een enorme rijkdom. Langzaam, heel langzaam ga je haast onmerkbaar, bij elke hamerslag op de ruwe steen naar een iets andere beleving van leven.

Toen ik na 1 jaar in deze loge mijn eerste bouwstuk opleverde, handelde dat over de zelf gerealiseerde mens in de humanistische psychologie (Fromm, Freud). Nu, na 15 jaren, in deze loge heeft dit begrip, de zelf gerealiseerde mens, nog steeds een belangrijke betekenis in mijn leven (denkt u maar even aan de te bewerken ruwe steen) maar heeft het er vele lagen erbij gekregen. Zowel in de diepte, in mijzelf, als in de hoogte, het absolute.

Denk nou niet dat ik het al gevonden heb, dat heeft niemand bij ons. Nee, het zoeken blijft, het mysterie blijft. Zo nu en dan een schijnsel van licht, maar het mysterie verschuift naar waar ik nauwelijks woorden kan vinden.

De loge is voor mij een plaats waar je je eigen redelijkheid, je eigen creativiteit

en liefde leert gebruiken om je zelf te realiseren. Zelf vorm je je eigen geweten, je eigen normen en waarden, je eigen overtuiging, je eigen geloof, zonder het van buiten jezelf opgedrongen te krijgen.

De loge is voor mij een plaats waar je kunt zoeken naar troost in het leven, naar verbondenheid met je medemens, met de natuur, het al.

In één woord: de loge is voor mij een plaats voor contemplatie. Ik realiseer me dat het wel heel zwaar lijkt dat vrijmetselaarschap. Zo serieus. En dat is het ook. Zo serieus dat je het alleen maar kunt beoefenen met enige lichtvoetigheid en speelse vrolijkheid. Een kwinkslag op zijn tijd maar altijd met respect en in een warme hartelijkheid. Ons warme bad, alles naar de menselijke maat. En dat hebben we in deze loge heel goed begrepen.

Dames, soms zijn we misschien wat ondeugend. Daarom nu al excuses voor de volgende bekentenis. Ik sluit me graag aan bij onze broeder Joop van derVeen die de vorige week spontaan uitriep: "Ik wens iedere man de broederschap van deze loge toe". En ik voeg daar aan toe: "Geldt ook voor humanisten". Dank u.

Humanisme, zingeving en samenleving

Gerard te Meerman

Dick Prak heeft in de laatste Hugroniek een mooie inleiding geschreven over de overeenkomsten en verschillen tussen het humanisme en de vrijmetselarij.

Een belangrijk verschil is gelegen in de naar binnen gerichtheid van de vrijmetselarij en de naar buiten gerichte houding van het Humanistisch Verbond. Het Humanistisch Verbond is in belangrijke mate een emancipatiebeweging. Ongelovigheid is vaak een verlies van een geloof in een kerkelijk gebonden godsbegrip, zonder dat daar een expliciete levensbeschouwing voor in de plaats komt. Het humanistisch verbond probeert daar in te voorzien. Ik citeer Van Praag, de eerste voorzitter van het Humanistisch verbond:

'Voor een humanistisch verbond is in deze tijd een grote taak weggelegd: groot in omvang en groot in betekenis. Wat het eerste betreft: het is duidelijk dat het humanisme zich in deze tijd zal moeten organiseren om ten volle aan zijn opdracht te kunnen beantwoorden. Die opdracht is in de eerste plaats de verheffing van de grote onkerkelijke massa tot het peil van een geestelijk doordachte en zedelijk verantwoorde levensbeschouwing. Het valt immers niet te ontkennen dat het merendeel der onkerkelijken in een geestelijk nihilisme heeft geleefd, waaraan het feit

niets veranderde dat een kern van ongodsdienstigen voor zichzelf een doordachte en verantwoorde levensbeschouwing had opgebouwd.'

Hij onderscheidt dan verschillende manieren om naar de wereld te kijken. Het zal echter wel duidelijk wezen, dat er binnen de humanistische levensbeschouwing, evenals bij het christendom b.v. het geval is, verschillende denkwijzen voorkomen. Juist de humanist heeft minder dan wie ook behoefte zijn overtuiging vast te leggen in een onveranderlijke leerstelling, die door elkeen onvoorwaardelijk aangenomen moet worden. Er zijn humanisten die uitgaan van de idee van het ware, goede en mooie, die weliswaar slechts in de mens leeft, maar toch niet van zijn individuele willekeur afhankelijk is. Men zou ze 'idealistische' humanisten kunnen noemen. Dan zijn er de humanisten die vooral gegrepen zijn door het besef der kosmische eenheid, waarvan de mens een bijzonder deel uitmaakt. Eerbied voor het zijswonder kenmerkt hun levenshouding; men zou ze 'kosmische' humanisten kunnen noemen. Anderen zien de mens in de eerste plaats als een scheppend wezen, in staat en geroepen om theoretische en artistieke waarden voort te brengen. Het zijn de mensen der wetenschap en de kunstenaars, die men wellicht het beste als 'culturele' humanisten kan aanduiden. Weer anderen onderscheiden zich van alle godsdienstigen, doordat ze streven naar een zuiver rationele wereldbeschouwing, die alle vragen van leven en zijn wetenschappelijk doorlicht. Men noemt hen gewoonlijk 'positivisten'. En tenslotte zijn er humanisten,

[17]

die gekenmerkt zijn door systematische twijfel: ze erkennen geen onaanvechtbare zekerheden, waar het de laatste vragen der levensbeschouwing betreft, en kunnen niet anders dan het ware en goede naar beste krachten verwerkelijken. Zij allen hebben echter gemeen, dat ze de behoefte gevoelen zich een wereldbeschouwing op te bouwen, die de toets der rede kan doorstaan en waarvan de eerbied voor de mens als geestelijk en zedelijk wezen de grondslag vormt. In dat opzicht zijn ze humanisten, hoe ook hun verdere inzichten mogen zijn.

Even verder stelt van Praag: 'Immers, een humanistisch verbond als ons hier voor ogen zweeft, is niet een soort intellectuelenclub, maar een brede levensgemeenschap, die zich juist in de allereerste plaats te richten heeft tot de massa der onkerkelijken.'

Het is het Humanistisch Verbond niet gelukt zich als een brede volksbeweging te manifesteren, maar het humanistisch gedachtegoed is toch ruim te horen in de huidige samenleving. De VPRO en de Omroep HUMAN hebben een groot publiek, terwijl ook confessionelen in discussie gaan met ongelovigen - denk aan de Evangelische Omroep. Verder is er geen gebrek aan programma's over belangrijke maatschappelijke thema's zoals euthanasie bij dementie en voltooid leven. De discussie hierover gaan zelden meer over argumenten ontleend aan openbaringsreligies, maar meer over vragen over autonomie, wilsbekwaamheid, relatie met anderen, zinvolheid van

een een getroebleerd leven. In het algemeen kun je zeggen dat doctrinaire antwoorden op zinvragen het hebben afgelegd tegen een veelheid van seculiere, filosofische opvattingen. In die zin is de Verlichting in belangrijke mate voltooid, nu het autonome denken en de eigen ervaring uitgangspunt is voor het discours. Filosofie staat in de belangstelling als zelden tevoren en jonge filosofen publiceren het ene boek na het andere waarin op intelligente wijze wordt omgegaan met allerlei in de samenleving spelende kwesties.

Wat mij opvalt bij het herlezen van de rede van Van Praag, is dat een belangrijk humanistisch thema niet aan de orde komt, namelijk dat van de zingeving aan het leven. Het humanisme heeft lang geleefd in de antithese tot de godsdiensten, waar de zin van het leven vooral gezien werd als het volbrengen van de goddelijke opdracht en het eeuwig leven na de dood. Nog steeds is er vanuit christelijk kring een fundamenteel onbegrip over hoe men het leven zin kan geven zonder een goddelijke entiteit aan te nemen. Anderhalve week geleden las ik in Trouw een interview met de Amerikaanse theoloog Stanley Hauerwas. Hij stelt: 'Het simpele feit dat wij bestaan is een weerspiegeling van Gods gastvrijheid. Voor seculiere mensen kan ik niet bedenken waarom ze gastvrij zouden zijn.' Gastvrijheid heeft voor humanisten te maken met openstaan voor de ander een basiswaarde in het humanistisch denken. Het feit dat we bestaan, is een filosofisch probleem waar we wetenschappelijk al reduce-

rend misschien wat meer van begrijpen, maar hoe die vraag beantwoord wordt is voor humanisten een ondergeschikt issue. De Opperbouwmeester des Heelals van de vrijmetselaren verwijst naar deze vraag en is denk ik eerder een karakterisering van het zijnsprobleem dan een antwoord daarop.

Ik ben zelf in enige mate beïnvloed door de joodse filosoof Emmanuel Levinas, die ten strijde trekt tegen totalitaire systemen waaraan alles en iedereen ondergeschikt is. Dit is natuurlijk in belangrijke mate ingegeven door de systematische vernietiging van joden, zigeuners, homo's en politieke dissidenten in de Tweede Wereldoorlog. Het is echter niet minder van toepassing op IS, of de Nederlandse koloniale oorlog in Indonesië. Levinas stelt daartegenover een perspectief waarin de ander een beroep op ons doet – de blik van de ander is niet de hel, zoals bij Sartre, maar de overstijging van het eigen ik. Dat is een perspectief waar kerkelijken en niet kerkelijken elkaar kunnen vinden - de een zal het duiden als een ervaringsfeit dat in belangrijke mate zin geeft aan het bestaan, de ander zal het zien als een vorm van religieuze transcendentie. Ik heb vrede met deze twee perspectieven, maar het is toch ergerlijke bijziendheid als het humanistische perspectief van de ontmoeting met de ander gladweg genegeerd wordt zoals door Hauerwas.

Zingevingsvragen zijn mijns inziens een terrein waar diverse levensovertuigingen met elkaar in gesprek kunnen gaan. Discussie over euthanasie, zelfdoding,

abortus, levensverlenging die meer leed veroorzaakt dan opheft, zingeving aan het leven als men in de marge van de samenleving terecht komt met een bijstandsuitkering, maar ook zingeving als men geconfronteerd met schier oneindige mogelijkheden van zelfrealisatie blijft hangen in de adolescente fase waar nog zoveel open ligt. Ik kan U het lidmaatschap van de Katholieke Vereniging voor Geestelijke Volksgezondheid van harte aanbevelen, want daar komen zingevingsvragen aan de orde zoals ze voor mensen binnen en buiten therapeutische relaties belangrijk zijn.

Ik denk dat er voor het Humanistisch Verbond nog een wereld open ligt bij het ingaan op zingevingsvragen en dat dit bij uitstek een onderwerp is waar levensbeschouwelijke organisaties een gemeenschappelijk belang hebben: het bestrijden van het maatschappelijk en levensbeschouwelijk nihilisme lopend van het nihilistische welvaartsracisme waarvan onze samenleving doortrokken is tot de indifferentie van een hedonistische consumptiecultuur.

[19] Het Humanistisch verbond is een zusterorganisatie van de succesvolle organisatie voor maatschappelijk werk en vrijwilligerswerk Humanitas. In de praktijk van vrijwilligers ervaart men zin in het onderling contact. Dat gebeurt op basis van humanistische beginselen, die op zich niet exclusief zijn voor humanisten. Het naar buiten gekeerde karakter van het Humanisme is mijns inziens een wezenlijk onderscheid met de Vrijmetselarij. De verdieping in persoon-

lijkheid binnen de maçonnieke kring is echter zeker niet negatief te duiden, want het stelt de leden vast beter in staat in de samenleving hun overtuiging te concretiseren.

De rol die het HV wil spelen is die van het herkennen van de ander in de vreemdeling en de verre en nabije naaste. Daarbij hoort aandacht voor vrijheid van levensovertuiging en levenswijze, een democratische gezindheid, respect voor mensenrechten, betrokkenheid bij hen die het minder hebben. Het HV is geen politieke partij, maar staat niet onkritisch tegenover programmapunten van politieke partijen.

Eten met gesprekstof samen met Humanitas Groningen

Op woensdag 6 april organiseren we voor de eerste keer een avond samen met Humanitas Groningen georganiseerd. De avond begint om half zes met een kort rondje kennismaking, gevolgd door een maaltijd verzorgd door het restaurant dat in het pand van Humanitas gevestigd is. Het thema van de bijeenkomst is 'Gesprek tussen ouderen en jongeren'. Na de maaltijd worden een paar korte video's vertoond, gevolgd door discussie. De avond staat open voor deelnemers, vrijwilligers van Humanitas en leden van het Humanistisch Verbond. De bedoeling is dat we meer van dit soort avonden gaan houden, bedoeld als verdieping voor deelnemers en vrijwilligers van Humanitas.

Bij meer belangstelling dan er plaats is (maximaal 15 personen) worden er meer avonden rond hetzelfde thema georganiseerd.

Opgeven bij: Gerard te Meerman:
g.j.te.meerman@gmail.com,
050-5256544

Reünie HV Groningen

Een werkgroep heeft 3 jaar geleden een reünie voor leden georganiseerd. Wij, als werkgroep, vinden het leuk om het nog eens te organiseren. We nodigen eenieder die er graag bij wil zijn uit zich hiervoor aan te melden.

Belangrijk is, dat leden zelf op zoek gaan naar vrienden en kennissen uit het verleden, zodat die zich ook kunnen opgeven!

Je kunt ook namen bij ons opgeven van mensen die je graag nog eens zou willen zien en die je niet te pakken kunt krijgen. Wij doen dan ons best om ze op te sporen.

De reünie zal plaats vinden op 21 augustus 2016 en zal net als vorige keer in het dorp Vries zijn. Je kunt je opgeven via onderstaand e-mail adres of via de telefoon van één van de werkgroepleden.

Vriendelijke groet van de Werkgroep Reünie HV Groningen.

Opgeven bij: jannita@tiscali.nl

[20]

De werkgroep:
Jan Praktiek (050-4061783),
Ineke Feberwee (050-5251087),
Jelle Niestijl (050-3642551),
Afke Lanting (050-3049492),
Jan Bargeman (050-5419952)

Van het Bestuur: Algemene Ledenvergadering

Op woensdag 23 maart a.s. houden we weer onze jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. We zien dit jaar af van het uitbrengen van een apart jaarverslag, iedereen heeft in de Hugroniek kunnen lezen wat er voor activiteiten waren afgelopen jaar en daar is niet veel aan toe te voegen. Op de ALV zullen we onze plannen voor het komende jaar nader toelichten en er moeten twee nieuwe bestuursleden worden benoemd. Na de pauze komen vrijwilligers van Humanitas een presentatie geven over het project Levensboek, waarover u in de vorige Hugroniek hebt kunnen lezen.

Voor het volgende jaar zijn we van plan iets meer naar buiten te treden en contacten te leggen met andere organisaties. De avond die we hebben gehouden met de vrijmetselaars werd goed bezocht en leverde een goede discussie op zowel onderling als met de inleiders. Met Humanitas, onze zusterorganisatie, willen we activiteiten opzetten gericht op het geven van verdieping voor deelnemers en vrijwilligers. Met de Doopsgezinde Gemeente gaan we een avond organiseren in het najaar over de betekenis van Erasmus voor het humanisme en het vrijzinnige christendom. In samenwerking met het HV landelijk komt er een avond, vermoedelijk in het Groninger Forum over de Islam. Stine Jensen zal komen om te spreken over opvoeding. Er zal ook minstens een cursus worden georganiseerd met een

nog te bepalen thema (introductiecurcus humanisme, klassieke levenskunst en moderne levenskunst). De overige activiteiten lopen door, maar zouden blij zijn met nieuwe deelnemers.

Op de komende jaarvergadering zal Hans Otermann aftreden als penningmeester, na dit vele jaren gedaan te hebben. We zijn hem dankbaar voor de vele dingen die hij voor de afdeling heeft gedaan. Lenie Kootstra heeft het afgelopen jaar al meegewerkt aan de ontwikkeling van activiteiten en deelgenomen aan de bestuursvergaderingen. We stellen voor haar nu als bestuurslid te benoemen. Willem Waard is bereid de functie van penningmeester op zich te nemen. Hij heeft een uitgebreide financiële en bestuurlijke achtergrond en we zijn erg blij dat we de functie van penningmeester zo kunnen invullen. Dick Prak en Gerard te Meerman stellen zich beschikbaar om in functie te blijven voor het komende jaar. Graag zouden we een van de jonge humanisten willen toevoegen aan het bestuur -we hopen dat iemand zich beschikbaar wil stellen of dat er in ieder geval iemand van hen op de bestuursvergaderingen komt.

N.B.: Voorafgaand aan de ALV is ieder uitgenodigd mee te eten met de groep 'Eten met gespreksstof', op kosten van de Stichting Huisvesting. Graag 2 dagen van tevoren aanmelden bij Kees Stada: kees.stada@home.nl.

Verslag van de penningmeester

De grootste uitgave was in 2015 de Hugroniek. De kosten van de Hugroniek worden op basis van ledenaantal gedeeld met de afdeling Assen. Omdat de verschijningsfrequentie teruggebracht is naar 5x per jaar is voor de Hugroniek nu een lager bedrag begroot.

Met de stichting Huisvesting zijn nieuwe afspraken gemaakt over het bedrag dat de afdeling betaald voor huur van het pand.

In 2015 is uiteindelijk €446,23 ingeteerd op het eigen vermogen van de afdeling. Gewij-

HV afdeling Groningen 2014 Exploitatie 2015 en begroting 2015

Lasten	Begroot 2015	Resultaat 2015	Begroting 2016
Activiteiten/Projecten			
10. Publiciteit	500,00	465,89	500,00
11. Hugroniek	6.000,00	4.363,57	4.000,00
12. Bijeenkomsten alg	500,00		500,00
13. Ledenbijeenkomsten	1.250,00	1.930,94	1.250,00
14. Eemsmond	150,00	0,00	150,00
15. Cursussen	1.000,00	45,00	1.000,00
16. Platform / gesprekken	50,00	0,00	50,00
17. HVO of projecten	500,00	0,00	500,00
18. Bibliotheek	200,00	119,09	200,00
19. Ziekenbezoek / geestelijke v	200,00	45,79	200,00
	<u>10.350,00</u>	<u>6.970,28</u>	<u>8.350,00</u>
Personeelskosten			
Huisvestingskosten			
20. Huisvesting	1.900,00	2.000,00	2.000,00
	<u>1.900,00</u>	<u>2.000,00</u>	<u>2.000,00</u>
Organisatiekosten			
5. Computer	50,00	0,00	50,00
6. Infogroep	150,00	60,00	50,00
7. Reis en verblijf bestuur	100,00	0,00	100,00
8. Bestuurskosten	500,00	707,92	500,00
9. Overige kosten	150,00	0,00	150,00
	<u>950,00</u>	<u>767,92</u>	<u>850,00</u>
Overige lasten			
4. Kosten betalingsverkeer	100,00	98,35	100,00
21. Rente / contributie		0,00	
	<u>100,00</u>	<u>98,35</u>	<u>100,00</u>
Totaal	13.300,00	9.836,55	11.300,00

zigde regels vanuit het landelijk bureau maken het onduidelijk of de afdeling in 2016 de volledige ledenbijdrage zal ontvangen of dat er eerst nog verder ingeteerd zal moeten worden op het eigen vermogen.

Voorlopig is het niet zo dat de financiële positie van de afdeling het organiseren van activiteiten in de weg staat. Zoals uit de balans valt op te maken heeft de afdeling nog bijna €18.000,00 aan eigen vermogen.

Baten	Begroot 2015	Resultaat 2015	Begroting 2016
Activiteiten / projecten	2.000,00	0,00	1.000,00
Hugroniek Assen		566,00	
Subsidies	0,00	0,00	0,00
Contributieaandeel	8.500,00	8.552,00	7.000,00
Rente steunfonds	300,00	272,32	250,00
Overige baten	50,00	0,00	50,00
Totaal baten	10.850,00	9.390,32	8.300,00
Onttrekking aan eigen vermogen	2.450,00	446,23	3.000,00
	13.300,00	9.836,55	11.300,00

[23]

BALANS

2015

ACTIVA**VASTE ACTIVA***Materiële vaste activa*

Inventaris	€	€ .....
------------	---------	---------

Financiële vaste activa

Leningen u/g	€	
Overige	€	€ .....

VLOTTENDE ACTIVA

Deposito's	TnTpost	€ 138,00	1
Deposito's Steunfonds (interne post)		€ 15.685,65	2
		€	
		€ 15.823,65	

Liquide middelen

Kas	€	
Bank/Girorekening nr. 844658	€ 2.091,44	3
Bank/Girorekening nr. KAPITAAL r	€ 37,10	4
Bank/Girorekening nr.	€	
Bank/Girorekening nr.	€	
	€ 2.128,54	

Vorderingen

Debiteuren	€	
Debiteuren Landelijk Bureau (interne post)	€	
Overige vorderingen	€	
	€ 0,00	
Totaal	€ 17.952,19	

Toelichting

1 Bij TnT staat € 138,- in depot i.v.m. verzending Hugroniek**2** Saldo Deposito bij Steunfonds**3** Saldo girorekening**4** Saldo Kapitaal rekening

[24]

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Vermogen per 31 december 2014	€	18.398,42	
Bij/af bijz. mutaties (toelichting)	€	<u>0,00</u>	
		18.398,42	
Bij/af resultaat boekjaar	€	<u>-446,23</u>	
Vermogen per 31 december 2015	€		17.952,19

LANGLOPEND VREEMD VERMOGEN

Langlopende schulden €

KORTLOPEND VREEMD VERMOGEN

Kortlopende schulden

Crediteuren	€		
Credit. Landelijk Bureau (interne post)	€	.....	
Nog te betalen posten	€	<u> </u>	
Kortlopend vreemd vermogen per 31 december 2014	€		0,00
Totaal	€		<u><u>17.952,19</u></u>

Verslag Stichting Huisvesting HV Groningen

2015 is afgesloten met een negatief saldo van ruim 2000 euro, een meevaller vergeleken met het begrote tekort van 5000 euro. Dat is opnieuw het gevolg van meeropbrengsten van huur voor derden en de lagere kosten voor energie. Dat laatste als gevolg van de maatregelen ter verbetering van de huisvesting

en het plaatsen van zonnepanelen op het platte dak. De kosten voor onderhoud zijn zelfs nog iets hoger uitgevallen dan begroot. Voor dit bedrag is een van de kozijnen boven aan de voorzijde vervangen door een kunststofkozijn met dubbelglas met behoud van het glas in rood raam, zijn de ramen in de zaal aan

	2014 resultaat	2015 begroting	2015 resultaat	2016 begroting
Inkomsten				
Huur woning	9,540.00	9,600.00	9,220.00	9,400.00
Huur afdeling	1,910.00	1,910.00	2,000.00	2,000.00
Huur derden	8,243.00	6,000.00	8,660.00	8,000.00
Energie Woning	470.00	600.00	622.27	600.00
Water woning	120.00	60.00	120.00	120.00
Kantine	1,729.50	1,400.00	1,733.00	1,400.00
Rente	117.53	100.00	80.82	55.00
Diversen			0.00	
Saldo		5,000.00	2,291.41	
Totaal	#####	#####	24,727.50	#####

de achterzijde vervangen en is er groot onderhoud gepleegd aan het sanitair in de bovenwoning.

De begroting 2016 is sluitend. Voor onderhoud is opnieuw een groot bedrag uitgetrokken in verband met verdere werkzaamheden aan de ramen in de zaal.

	2014 resultaat	2015 begroting	2015 resultaat	2016 begroting
Uitgaven				
Energie	1,795.84	3,300.00	1,968.16	2,000.00
Water	148.44	150.00	143.20	150.00
Belastingen	1,952.06	1,800.00	1,783.99	1,800.00
Verzekeringen	1,511.76	1,500.00	1,530.00	1,560.00
Onderhoud	4,952.15	10,970.00	12,958.66	10,500.00
Schoonmaakkosten	1,370.03	1,500.00	1,491.44	1,500.00
Pandbenodigdheden	835.03	1,500.00	673.85	700.00
Bestuurskosten	61.90	100.00	129.61	150.00
Reiskosten	391.98	400.00	449.73	450.00
Diversen	0.00	100.00	0.00	100.00
Bloemen/beheer	1,418.36	1,500.00	1,669.94	1,700.00
Telefoon	15.00	1,000.00	15.00	15.00
Kantine	516.65	750.00	782.81	800.00
Kosten bank en giro	106.66	100.00	132.19	150.00
[27] Inventaris	580.64		998.92	
Saldo	6,473.53			
	22,130.03	24,670.00	24,727.50	21,575.00
	2014		2015	
Passiva				
crediteuren	130.00		79.56	

Balans Stichting Huisvesting HV Groningen

Balans SHHVG 31		
December	2014	2015
Activa		
Gebouw	28,020.51	28,020.51
Inventaris	1.00	1.00
te ontvangen huur/cons	193.00	92.00
Postbank (4198873)	1,757.92	629.19
Spaarrekening	15,708.88	14,589.70
Kleine kas	188.53	195.59
	45,869.84	43,527.99
kapitaal rekening	1/1/2015	#####
Eigenvermogen	0.00	0.00
Saldo 2014		2,291.41
	0.00	2,291.41

Gespreksgroep Heggespraak

De gespreksgroep Heggespraak kwam ook in 2015 weer zeven keer bijeen.

De volgende onderwerpen werden besproken, veelal nadat er een inleiding was gehouden.

1. De betekenis van de Aziatische christenen voor de Arabische wetenschap
2. Er werd gekeken en gediscussieerd over de DVD *Alphabet: een pleidooi voor een vrije opvoeding*.
3. Het psychisch monisme van prof. G.Heymans.
4. De visie van Joep Dohmen op levenskunst, aan de hand van een artikel van hem in het blad *Human*.
5. Basisbeginselen van de logica.
6. Het boek *Staat der verwarring, het offer van de liefde*, van de filosoof Ad Verbrugge.
- [29] 7. Het essay *Grenzen aan de tolerantie*, van August Hans den Boef. Dit essay gaat over cultuurrelativisme". In *Trouw* (bijlage *Letter en Geest*) van 10–10-2015.

De jaarlijkse buitendag van de gespreksgroep werd in 2015 gehouden in Blauwestad. Er werden een boot- en een bustocht gemaakt.

Bibliotheek

Jeannette Stavenga-Visser is na vele jaren gestopt met haar werkzaamheden voor de bibliotheek. Het bestuur heeft wegens gebrek aan belangstelling van leners besloten de uitleenfunctie van de bibliotheek te beëindigen. Ook is Jeannette gestopt met het inspreken van de *Hugroniek* en met het op orde brengen van het archief (samen met Anneke Hellendoorn). Vrijwilligers om deze werkzaamheden over te nemen zijn welkom.

Na een jaar de redactie van *De Hugroniek* te hebben verzorgd, voelt Dick Prak zich om persoonlijke redenen genoodzaakt het stokje over te dragen. René Hoogschagen blijft beschikbaar als schrijvend redacteur. De besturen van Groningen en Assen zoeken nu een nieuwe eindredacteur.

Voor de *Hugroniek* ligt een compleet vormgevings- en redactiestramien klaar. Als je belangstelling hebt is een reactie aan de huidige eindredacteur zeer welkom.

Agenda Groningen

20 maart: **Wandeling in het Noordlaarderbos.**

Start: 10.30 uur, verzamelen bij Herberg De Blankehoeve. Na afloop koffiedrinken. Inlichtingen: Pieter en Marijke Hofman, 0592-343595.

6 april: **Eerste gespreksavond i.s.m. Humanitas**, Akerkhof z.z. 22.

Opgeven bij Gerard te Meerman: 050-5256544 / g.j.te.meerman@gmail.com

23 maart: **Algemene Ledenvergadering**, 20.00 uur, Humanistisch Centrum, W.A. Scholtenstraat 2a, Groningen

12 april: **Eten met gespreksstof**, 17.00 uur, Humanistisch Centrum, W.A.

Scholtenstraat 2, Groningen,

Opgeven bij Kees Stada: kees.stada@home.nl / 0598-320706

17 april: **Wandeling bij Oudemolen.**

Start: 10.30 uur, verzamelen op parkeerplaats aan de Molensteeg. Na afloop koffiedrinken. Inlichtingen: Pieter en Marijke Hofman: 0592-343595.

18 mei: **Eten met gespreksstof**, 17.00 uur, Humanistisch Centrum, W.A.

Scholtenstraat 2, Groningen, opgeven bij Kees Stada: kees.stada@home.nl of 0598-320706

22 mei: **Lezing Prof. Alan Fenwick**, op uitnodiging van de Jonge Humanisten i.s.m. het Studium Generale van de RUG, over de effectiviteit van grootschalige gezondheidsinterventies in ontwikkelingslanden. Het is een idee van Rammelt Ellen, die de contacten met Prof. Fenwick gelegd heeft. Prof Fenwick is leider van een groot schistosomiasis project dat o.a. is gefinancierd door de William en Melissa Gates foundation. Aanvang 20:00, Academiegebouw, Broerplein Groningen.

Agenda Assen

12 maart: **Workshop, Europa's rafelende randen**, 13:30 uur, gemeentehuis Assen

20 maart, 10:30: **Wandelen bij Hooghalen**, ca. 6km. Verzamelen: Zwiggelterweg 4, voor Galerie Wildevuur. Koffie drinken bij de galerie. Voor de liefhebber van kunst is er veel te beleven.

7 april: **Maand van de Filosofie, 'Mensenrechten en Grenzen'** lezing door Caroline Suransky, 19.45 uur, De Drentse Zaak, Beilerstraat 24, Assen

8 april: **Eten met gespreksstof**, 17.30 uur; Jan en An Kolkman Bovensmilde, Graag uiterlijk 1 week vooraf aanmelden: 0592-413291 / 06-30888726 / anjankolkman@kpnplanet.nl. Kosten: 5 euro

12 april: **Humanistisch Café**, 11.00 uur, Restaurant De Poort van Assen

22 april: **Lezing Paul Scheffer**, 19.00 uur; Warenhuis Vanderveen Assen

24 april: **Wandeling over het Hijkerveld**, ca.6 km, 10:30. Verzamelen bij Parkeerplaats Zwarteweg, Oranje. Vanuit de vogeluitkijk toren is er vast al van alles te zien (verrekijker mee). Zelf koffie o.i.d mee nemen.

10 mei: **Humanistisch Café**, 11.00 uur, Restaurant De Poort van Assen

11 mei 17:30-20:00: **Eten met gespreksstof** bij Lineke van der Burg en Ger Nekkers, Assen. Aanmelden: avdburg@simpc.nl / 0592-543922

[31] **Activiteiten commissie:** Renee Taal, Anneke Aangeenbrug (0592-421204), Jan Kolkman (0592-413291)

Humanistische dienstverlening

Huisbezoek afdeling Groningen

Henny Stada,
Aak 16, 9606 PZ Kropswolde
0598-320706 / henny.stada@home.nl

Ouderenbezoek afdeling Assen:
Ton Koster
Tel. 0592-314450

Humanitas

Groningen-Stad
050-3126000 / mip.groningen@humanitas.nl
www.humanitasgroningen.nl

Delfzijl, Appingedam en Loppersum
06-15 62 78 28 / delfzijl@humanitas.nl

Kanaalstreek
06 30544218
kanaalstreek-westerwolde@humanitas.nl

Oldambt
oldambt@humanitas.nl

Westerkwartier
0626569680 / westerkwartier@humanitas.nl

Hoogezand, Sappemeer en Slochteren
hoogezandsappemeerslochteren@humanitas.nl / 0598 383 048

Veendam, Menterwolde en Pekela
0598 612772 / veendam@humanitas.nl

't Hoogeland
hoogeland@humanitas.nl

Haren
haren@humanitas.nl

Humanitas Assen
assen@humanitas.nl / 0592-311121

Humanistisch vormingsonderwijs
www.humanistischverbond.nl/hvo

Humanistische Uitvaartbegeleiding

Groningen: 0900-9005030
Drenthe: 0900-3302020

Geestelijke verzorging

Universitair Medisch Centrum Groningen:
Agaath Heijboer,
050-3613884 of 050-3612030
a.a.heijboer@umcg.nl

A.G.Wildervanckhuis en Westerhaven:
Hilda Schipper-Baptist,
woensdag 10.00-16.00 uur
donderdag 10.00-16.00 uur

Humanistische geestelijke verzorging bij inrichtingen van justitie:
Dr. S. van Mesdagkliniek, Groningen
Jeanette van de Meijde
050-5221221

Penitentiaire Inrichting Ter Apel
Eva Boer: 0880742165
e.boer@dji.minjus.nl

Praktijk voor geestelijke begeleiding

Mirabelle A. Schaub-de Jong,
050-5252253 / 06-20732179

Praktijk voor levensvragen

Hilda Schipper-Baptist,
Rijksweg 19, 9917 PS Wirdum.
0596-571349 (na 19.00 uur)

Jannes van der Sleedenhuis Hoogeveen

Humanistische raadslieden: Bas van der Sijde en Marijke Prins. 0528-266944